

רבינו הגנאל

ליתן טעם כעיקר, שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין אסור, ומכאן אתה דן לכל התורה כולה, ומה נזיר שאין איסורו איסור לעולם אלא עד מלאות ימי נזרו בלבד, ואין הגנאל היין עליו אסורה אלא שהיתה בלבד, ויש היתר לאיסורו שאפילו זה היין בעצמו שנאמר עליו עכשיו בשתייה אחר מלאות ימי נזרו מותר הוא בו היין עצמו. שנאמר ואחר ישתה הנזיר יין, עשה בו משרת ענבים שאין בו אלא טעם יין כענבים עצמן, כלאים שאיסורן איסור עולם שנאמר את חקוקי השמרו חקים שחקקתי לך כבר, תשמרו באיסורן לעולם. ואיסורן איסור הגנאל, דכתיב פן תקדש המלאה הודע, וירשינן לה תקדש ותקד אש, ואין היתר לאיסורו לעולם דלשרפה הוא הולך. אינו דין שיהיה בו טעם כעיקר, והוא הדין לעולה בשמים, שאיסורן איסור אכילה, שנאמר ערלים לא יאכל, וירשינן ביה אחר איסור הגנאל ואחר איסור אכילה, ואין היתר לזה האילן באלו שני ערלה ליל, לא בו ולא באפירותיו, אבל אחר כן מותר הפירות והאילן, והוי משרת להכי הוא דאתא. ומשני רבי יוחנן זו הברייתא לרבנן היא, ואני לא אמרתי אלא אליבא דרבי עקיבא, ורבי עקיבא אומר אפילו שיה פתו בין ואכל כוית מפת ומיין חייב אבל הא דתנן ר' עקיבא אומר אפילו שיה פתו בין ואכל ויש בו כרי לצרף כוית אסור דהויה היא. ורבינן מטיא דחצי זית פת חצי זית יין עליהו דמצטרפי ואסור, דלמא כוית מיין לחודה קאמר, וקמיל אע"ג דליתיה היין לחודה במקום אחד, כיון דאית ביה שיעור לאיצטרופי כוית אסור, ואמרין ורבי עקיבא דמפיק כל משרת לחיה מצטרף לאיסורו, ליתן טעם בעיקר שסוד מנא ליה. ואמר מבשר וחלב, שאין בחלב אלא טעם בשר, וכן בבשר טעם חלב ואסור, כך כל התורה טעם כעיקר אסור. ורבנן האי בשר בחלב חרודי הוא, דאי תרו לבשר כולי יומא בחלב שרי, ואי מבשל ליהו בהדי הדדי אסורי, ומאי שנא בישראל משריה, אלא חרודי הוא. ור' עקיבא מחירוש היכי גמר, ואמרין אלא רבי עקיבא מגיעולי גוים גמר לכל התורה כולה, דהא גיעולי גוים טעמא בעלמא הוא, וכתיב כל דבר אשר יבא באש תבדירו באש, ותניא דברים שנשתמש בהן על ידי חמין כגון יורות וקוקוסין ומחמי חמין מגיעולי ומטבילין כו', וקמ"ב ביספא וכלן עקיבא מגיעולי גוים גמר לשבת, ורבינן אפילו הטביל ולא הגיעול ולא ליבן אסור, ואוקימנן למנא תתאני נותן טעם לפגם אסור. ורבנן בכל התורה כולה נותן טעם לפגם אסור.

מר:

והוא הדין לערלה בשתיים. וכן אמרין בפ"ק דקדושין (דף טז.) גבי חדש א' ופ"ה דערלה אין איסורו איסור עולם דלמחר שלש מותר וקשה מה שמותר אחר שלש היינו האילן והאילן לא נאסר מעולם רק הפרי והפרי אין לו היתר ור"ת פי' הוא הדין לערלה בשתיים היינו

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

ליתן טעם כעיקר. לנשות טעמו של איסור כעיקרו וממשו: **ויש בהן טעם יין חייב.** בכית מהן והא לאו משום היתר מנטרף לאיסור הוא אלא משום דליתעביד ליה כוליה איסור אבל היתר מנטרף לאיסור לא ילפינן מיניה: **לכל הסורה כולם.** שיהא טעמו של איסורין כממשו: **שאין איסורן איסור עולם.** אלא כמה שפירש ואם קתם שלשים יום וענבים ויין מותרין לו בהגנאל: **ויש לו היתר לאיסורו.** אף תוך זמן על ידי הפרתו חסם: **כלאים.** כלאי הכרם: **איסור עולם.** זרע חטה וחרצן הכל אסור לעולם: **והוא הדין לערלה בשתיים.** ק"ו זה אתה דן לערלה בשתי דרכים דאיסורו איסור הגנאל ואין היתר לאיסורו בתוך שלש מה שאין כן נזיר ואיסור עולם ליכא למימר דה דלמחר שלש מותרות: **הא מני.** דלפיקתיה להאי קרא לטעם כעיקר רבנן דפליגי אדר"ע דהיתר מנטרף לאיסור ולקמיה מפרש מאי היא: **היא:** הי ר"ע. מהי מילתא דר"ע שמעינן דהיתר מנטרף לאיסור: **דילמא מיין לחודיה.** ולירוף שייך למימתי דה משום דנבלע בתוך הפת. והיאלך משערין כוית יין מנמלא כלי מפה לפה ומצינא זית ונותן לתוכו והיין היוצא הוא כוית יין וכן הוא בתוספתא דמרי: **סעודתם.** שאינו צעין שנבלע בפת: **מפת ומיין חייב.** ופליגי רבנן עליה דלית להו היתר מנטרף לאיסור ואילו פשטו היין ככל הפת לא הוו פליגי רבנן עליה דהא אית להו טעם כעיקר ודליתעביד ליה פת גופיה איסור ובהא מיהא פליגי עליה דטעמא דר"ע משום צירוף הוא ואיני לא נשרית כל הפת ציין מנטרף נמי היתר לאיסור לחיובא: **ור"ע.** כיון דמפיק ליה להאי משרת להיתר מנטרף לאיסור: **טעם כעיקר.** היכא דליכא מידי עיקר אלא טעם כגון שרה ענבים צמיס מנא ליה: **בשר נתחב.** בשר שנתשכל בחלב והבשר צעיניה אלא שטעם החלב נבלע בו: **חידוש הוא.** כל איסורו מימה הוא ודבר חדוש שאינו מנאי צינינו (ה) צבאר איסורין לא גמרין חומרא דדייה אשאר איסורין דכי היכי דשאר חידושין דידיה לא הוו צבאר איסורין האי דטעם כעיקר נמי לא תיגמר מיניה: **ומאי חידושיה.** משאר מיני: **אילומא.** היינו חידושיה דשני דברים המתירים הם וכשתערבו נאסרין מה שאין כן צבאר דברים: **הא כלאים נמי.** דוגמתן: **פרי ליה.** שורכו נתכל כל היום שרי לשרותו מותר לשרותו בתוכו ואינו עובר עליו אפילו על אכילתו דלא אסרה תורה אלא דרך בישול ואפילו יהיצ ציה טעמא ומיהו מדרבנן אסור: **בשיל ליה בשולי אסור.** עובר על בישולו ועובר על אכילתו: **גיעולי נכרים.** קדירה שבישל בה הנכרי וכשחזר ישראל ומבשל בה היא מגעלת צליעתה לתוך של ישראל. גיעול לשון מקיא ופולט. והמורה אסרתו צמעה מדין כל דבר אשר יבא צבאר (צמדצ לא) דהיינו יורות וקוקוסין וכיוצא בהן שמרתחין אותן על האור: **דגמרינן מנבילה.** דכתיב לא תאכלו כל נבילה לגר וגו' (דברים יד) הרלויה לגר קרויה נבילה שציינה רלויה לגר אינה קרויה נבילה (ה) **והכא אסור.** דהאי נמי לפגם הוא דלאתה צליעה מששהתה צדופו של כלי לילה אחת הופג טעמו ונתקלקל ותו לא משבחת לאוכל שהיא נפלטת לתוכו: **צם יומא.** מטעם הכלי נפגמה הצליעה: **מדרבנן נשמע לר"ע.** לרבי יוחנן פריך דלמחר לעיל כל איסורים שנתורה אין היתר מנטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר ואוקימנן כר"ע מכדי לר"ע שמעינן ליה דלמחר באיסורי נזיר היתר מנטרף לאיסור לא אמר דכי היכי דאית ליה באיסורי נזיר אית ליה נמי צבאר איסורי הא ממאי דשמעינן להו לרבנן צטעם כעיקר מצינן למשמע מינה נמי דעתיה דר"ע דהיתר מנטרף לאיסור: **לאו אמרי רבנן כו'.** וקא אמרי רבנן כו'. וקא אמרי רבנן כו'. כיון דמוקי ליה ר"ע להיתר מנטרף לאיסור לא מצינן למימר מכאן אתה דן: **משום**

מסורת הש"ס

(א) מיר [לד]: ל. שטעות כא: (ג) מולין קה, א. ע"ז פו: ע"ש חיפכא רב הונא ברי דרב חיאל, ד (ע"ז) עה: מיר לו: ע"ש, (ה) ז"ל (המרת), ו (פ"ד הל'א), (ו) כס"א טקף: טעם, (ח) [ע"ז פו: א] ט (מנחות סא), ו (וע"י מוס' מולין קה. ד"ה מבשר ובי' מבזבז דלמי חור בן,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חידוש הוא ובי' רש"י מ"ו כה"ג צבאר:

מוסף רש"י

ויש בו לצרף כרי כוית. צין פת ויין חייב. דהיתר מנטרף לאיסור באיסורי מיר, דלפינן ליה ממשרת ולא משרת (שבויות כה). ולא אסרה תורה אלא בקדירה בת יומא. שבישל בה עובר כוית, היום אכל בישל בה חמולו כבר הפיג בה טעמו צליע לילה וצבז כשפולטו מנבילה אחר אינו אלא לפגם (ע"ז עו). ולאו חידוש הוא, והואיל ולאו חידוש הוא ומתקד ציה טעם כעיקר גמרינן צבאר איסורין שנתורה (נזיר דל). ורבנן. דלא ילפי מיניה כסרי (שס) לא אפשר דלא פגמה פורתא. מנבילה הנה אחריו ופ"ה אקר לחמנא (ע"ז עו) ומידוש הוא (ע"ז עו).

מוסף תוספות

א. [ד] ויבדור נמי ק"ו כי האי גוונא מחדש לכלאים שנוהגין בחו"ל ומטיק נמי הו"ה לערלה בשתיים. מוס' שאנן. ב. ג"א. דבכולהו כלי מדין הצירוף הכתוב הגיעלה, אף לאותן שנבלעין מיין, דנאסרו נזירי ישראל להשתמש מיין, דקרא בכלהו כלים כתיב ואותן כלים שהמיינים בשלו בהן יין הוי אסורי לנזירי ישראל דאכילת אמר דחמנא תבדירו באש. מוס' מיר לו: ג. [ן] מיעינן ליימור דרבנן נמי סברי דלא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא ומ"מ חידוש הוא דבעלמא אפילו פגם מועט שרי מלאכל הכלב פרתה ממה תורת טומאת נבלה וגיעולי גוים, כיון דנותן טעם לפגם מותר, והכא כתיב אסור, חידוש הוא, ומחידוש לא גמרינן. ורבי עקיבא אומר אינו חידוש, כדבר חייא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא ונותן טעם לשבת, ורבנן אפילו קדירה בת יומא אי אפשר דלא פגמה פורתא ומפורשי בע"ז. ותיב אקשינן, ורבי אהרן דן לכל התורה כולה.

רבינו הגנאל (המשך)

תשליכין אותו. ודייקין מינה אם נפגמה ונפסלה מלאכל הכלב פרתה ממה תורת טומאת נבלה וגיעולי גוים, כיון דנותן טעם לפגם מותר, והכא כתיב אסור, חידוש הוא, ומחידוש לא גמרינן. ורבי עקיבא אומר אינו חידוש, כדבר חייא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא ונותן טעם לשבת, ורבנן אפילו קדירה בת יומא אי אפשר דלא פגמה פורתא ומפורשי בע"ז. ותיב אקשינן, ורבי אהרן דן לכל התורה כולה.

א ליתן טעם כעיקר שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין חייב מכאן אתה דן לכל התורה כולה ומה נזיר שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הגנאל ויש היתר לאיסורו עשה בו טעם כעיקר כלאים שאיסורו איסור עולם ואיסורו איסור הגנאל ואין היתר לאיסורו אינו דין שיעשה טעם כעיקר והוא הדין לערלה בשתיים הא מני רבנן היא ורבי יוחנן דאמר כרבי עקיבא הי ר"ע אילומא ר"ע דמתני' דתנן רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו ביין ויש בו לצרף כרי כוית חייב וממאי דמפת ומיין דילמא מיין לחודיה וכי תימא מיין לחודיה מאי למימרא הא קמ"ל דאע"ג דתערובת אלא ר"ע דברייתא דתניא ר"ע אומר נזיר ששרה פתו ביין ואכל כוית מפת ומיין חייב ור"ע טעם כעיקר מנא ליה יליף מבשר בחלב לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי לא שנא ר"ע ורבנן מבשר בחלב לא גמרינן דחידוש הוא ומאי חידוש אילומא דהאי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדדי אסור כלאים נמי האי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי אסור אלא דאי תרו ליה כולי יומא בחלב שרי בישול ליה בשולי אסור ור"ע נמי בשר בחלב ודאי חידוש הוא אלא יליף מגיעולי נכרים גיעולי נכרים לאו טעמא בעלמא הוא ואסור הכא נמי ל"ש ורבנן גיעולי נכרים נמי חידוש הוא דהא כל נותן טעם לפגם מותר דגמרינן מנבילה והכא אסור ורבי עקיבא כדרכ' חייא בריה דרב הונא דאמר לא אסרה תורה אלא בקדירה בת יומא חלבך לאו נותן טעם לפגם הוא ורבנן קדירה בת יומא נמי לא אפשר דלא פגמה פורתא א"ל רב אחא בריה דרב אובי לרב אשי מדרבנן נשמע לרבי עקיבא מי לא אמרי רבנן משרת ליתן טעם כעיקר מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה לרבי עקיבא נמי משרת להיתר מצטרף לאיסור מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה כולה א"ל משום

ורביאמיא מיין לחודיה. ולשון לזרף אחי שפיר כלומר לזרף היין הצלוע בתוכו: **ורבנן מבשר בחלב** א"ג גמרינן דחידוש הוא. מימה לרש"א המינח לרצא אלא לאצמי דאית ליה צפרק כל הבשר (מולין דף קה.) דצפרק נתלב לאו חידוש הוא אמאי איצטרפין למילף מנזיר לטעם כעיקר: **אלא יר"ף מגיעולי נכרים.** הקשה ה"ר יוסף היכי יליף רבי עקיבא טעם כעיקר נזיר מגיעולי נכרים הא נזיר קל מכל איסור שנתורה שאין איסורו איסור עולם ויש היתר לאיסורו ותי' דצמדין נמי היו כליהו צלועות מיין ואסורים לנזיר: **ן קדירה בת יומא נמי אי אפשר דלא פגמה פורתא.** ואפ"ה אסר הכתוב אס כן ליכא לאיצטרופי צין צת יומא לשאין צת יומא וכולהו אסורים ור"ע סבר קדירה צת יומא לא פגמה כלל אבל שאין צת יומא דפגמא שרי דנ"ט לפגם מותר דגמר מנבילה וה"נ סבר ר"ש צפרק צתרא דמסכת ע"ו (דף סו:) ור"מ פליג עליה התם וסבר נ"ט לפגם אסור דגמר מגיעולי נכרים דאסר הכתוב אע"ג דנ"ט לפגם הוא דלפילו קדירה צת יומא אי אפשר דלא פגמה פורתא וגיעולי נכרים לאו חידוש הוא ומה שהתיר הכתוב נצילה מוקי לה צפרוק מעיקרין ולרבי מאיר מצי למילף נמי מגיעולי נכרים לטעם כעיקר כיון דלאו חידוש הוא ואיכא השתא שלש מחלוקות צדבר:

ונתקלקל ותו לא משבחת לאוכל שהיא נפלטת לתוכו: **צם יומא.** מטעם הכלי נפגמה הצליעה: **מדרבנן נשמע לר"ע.** לרבי יוחנן פריך דלמחר לעיל כל איסורים שנתורה אין היתר מנטרף לאיסור חוץ מאיסורי נזיר ואוקימנן כר"ע מכדי לר"ע שמעינן ליה דלמחר באיסורי נזיר היתר מנטרף לאיסור לא אמר דכי היכי דאית ליה באיסורי נזיר אית ליה נמי צבאר איסורי הא ממאי דשמעינן להו לרבנן צטעם כעיקר מצינן למשמע מינה נמי דעתיה דר"ע דהיתר מנטרף לאיסור: **לאו אמרי רבנן כו'.** וקא אמרי רבנן כו'. כיון דמוקי ליה ר"ע להיתר מנטרף לאיסור לא מצינן למימר מכאן אתה דן: **משום**

עקיבא למה לא למד לתורה כולה מיהא נמי הכי משרת להיתר מצטרף לאיסור, ומכאן

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

יה א מיי שס הל' טו
טושי"ע שס ספי"י יא:
יש ב ג ד מיי שס הל'
טו טושי"ע שס ספי"י
ט:
ב ה שס ס"ב וספי" ט:
בא ו מיי פ"ב מהל'
טומאת אוכלין הלכה
יח:
בב ז ח מיי פ"ד מהל'
מתן הל' ט סמנ
עשין לטו טושי"ע א"ח ס"י
תמנ ספי"א:
בג ט מיי פ"א מהל'
תקוואות הלכה יב
סמנ עשין רמח:

רבינו הגאון

קשיין אהרדי. אמר רב
הונא סבר קמייתא דקילתא
היא מקמי בתרתא דהיא
חמירתא. ורב יוסף אמר
תנא היא, דתנא פת
שפשה חיובי לבער מפני
שיכול לשוחקה ולחמץ
בה כמה עיסות אחרות.
ר' שמעון בן אלעזר
אמר כמה דברים אמורים
במקיימת לאכילה, אבל
כופת שאור ויורה
לישיבה בטלה, מכלל
דתיק סבר כל זית איציג
דמבטל ליה לא טבל.
תיק כדדניא כלישנא
בתיא ר' שמעון כדתיא
כלישנא קמא. אמר ליה
אבי לרב יוסף שנית כוית,
פחות מכזית מאי, אלא
הא והא ר' שמעון, הא
דתיא כוית במקום העשוי
לחוק חוצץ ועובר, במקום
לישה, אבל פחות מכזית
לא. והדתיא כוית במקום
העשוי לחוק אינו חוצץ
ואינו עובר, שלא במקום
לישה. וכל שכן פחות
מכזית שאפילו במקום
שאינו עשוי לחוק אינו
עובר. אמר רב אשי לא
היטא שלא במקום לישה
אחרוי אגנא, כגון ספל
שלשים בה. אלא על שפת
אגנא הוא שלא במקום
לישה. ומדחזינן רב אשי
דפשיט שנייא דאביי,
שימ' דהילכתא תרתי.
אמרי משמיה דרב הלכה
כר' שמעון בכופת שאור,
והוא דתח פניה בטיט. שני
חצאי זיתים חמין הוות
של בצק ביניהן, וראין כל
שאלו ינטל החוט ונטלין
עמו, כלומר חוט זה עב
וחזק הוא חיובי לבער.
מוקמינן לה במקום העשוי
לחוק, אפילו במקום לישה
דפחות מכזית אינו עובר,
אבל כוית עובר, ואם החוט
מצרפו, נמצא כוית במקום
אחד וחייב. אמר עולא
לא אמרו אם נטלין עם
החוט אלא בעריבה, אבל
בבית אפילו אין ביניהם
חוט חיובי לבער, מאי
טעמא זמנין דכניש ונפלי
אהרדי והווי להו כוית
מקום אחד. איבעיא להו
בית ועליה, בית ואכסדרה,
שני בתים זה לפניו מזה
מחו, ועלו בתרויף וכל
תיקו דאיסורא לחומרא.
תיק פת שפישה ונפסלה
מלאכל אדם והכלב יכול
לאכלה מטמאה ונשפת
אוכלין כבביצה, ונשפת
עם הטמאה בפסח. משום
רבי נתן אמרו אין
מטמאה. וקיימא לן בת"ק,

כופת שאור שיחדה לשיבה במטה. אע"פ שראוי לאכילה כיון שאין מקיימין אותה לאכילה בטלה כמו לענין טומאה דלמרינן בהעור והרוטב (חולין דף קכט.). דצטלה אע"פ שראוי לאכילה כדלמרינן התם צית שסיככו צורעים טהרו וטומאתו לאו דלורייתא דאי דלורייתא א"כ מנינו אוכלים דמטמאי טומאה חמורה ומשני כששימש מעשה עץ שימש משמע דמייירי צראוי לאכילה ונראה לר"י דכי יכירי דפליגי לענין טומאה צפרק צמה בהמה (שבת דף ע"ג ב:). דרבנן סברי דכל הכלים עולין מטומאתם צמיו מעשה ורבי יהודה סבר דלא צמירין שניו מעשה לתקן אלא לקלקל הכי נמי פליגי גבי (ט) חמץ"א: לגבל

אינו חוצץ ואינו עובר במקום שאין עשוי לחוק חוצץ ועובר במה דברים אמורים בפחות מכזית אבל בכזית אפילו במקום העשוי לחוק חוצץ ועובר קשיין אהרדי אמר רב הונא סמו קילתא מקמי חמירתא (ט) רב יוסף אמר תנאי שקלת מעלמא תנאי היא דתנאי הפת שעטיפשה חייב לבער מפני שראוי לשוחקה ולחמץ בה כמה עיסות אחרות רבי שמעון בן אלעזר אמר במה דברים אמורים במקיימת לאכילה אבל (ט) כופת שאור שראוי לאכילה כיון שאין מקיימין אותה לאכילה בטלה כמו לענין טומאה דלמרינן בהעור והרוטב (חולין דף קכט.). דצטלה אע"פ שראוי לאכילה כדלמרינן התם צית שסיככו צורעים טהרו וטומאתו לאו דלורייתא דאי דלורייתא א"כ מנינו אוכלים דמטמאי טומאה חמורה ומשני כששימש מעשה עץ שימש משמע דמייירי צראוי לאכילה ונראה לר"י דכי יכירי דפליגי לענין טומאה צפרק צמה בהמה (שבת דף ע"ג ב:). דרבנן סברי דכל הכלים עולין מטומאתם צמיו מעשה ורבי יהודה סבר דלא צמירין שניו מעשה לתקן אלא לקלקל הכי נמי פליגי גבי (ט) חמץ"א: לגבל

אינו חוצץ ואינו עובר במקום שאין עשוי לחוק חוצץ ועובר במה דברים אמורים בפחות מכזית אבל בכזית אפילו במקום העשוי לחוק חוצץ ועובר קשיין אהרדי אמר רב הונא סמו קילתא מקמי חמירתא (ט) רב יוסף אמר תנאי שקלת מעלמא תנאי היא דתנאי הפת שעטיפשה חייב לבער מפני שראוי לשוחקה ולחמץ בה כמה עיסות אחרות רבי שמעון בן אלעזר אמר במה דברים אמורים במקיימת לאכילה אבל (ט) כופת שאור שראוי לאכילה כיון שאין מקיימין אותה לאכילה בטלה כמו לענין טומאה דלמרינן בהעור והרוטב (חולין דף קכט.). דצטלה אע"פ שראוי לאכילה כדלמרינן התם צית שסיככו צורעים טהרו וטומאתו לאו דלורייתא דאי דלורייתא א"כ מנינו אוכלים דמטמאי טומאה חמורה ומשני כששימש מעשה עץ שימש משמע דמייירי צראוי לאכילה ונראה לר"י דכי יכירי דפליגי לענין טומאה צפרק צמה בהמה (שבת דף ע"ג ב:). דרבנן סברי דכל הכלים עולין מטומאתם צמיו מעשה ורבי יהודה סבר דלא צמירין שניו מעשה לתקן אלא לקלקל הכי נמי פליגי גבי (ט) חמץ"א: לגבל

לענין רש"י

מסו"ן. גוש.

מוסף רש"י

תנאי שקלת מעלמא. איבער טולס שאין אהת מולא תנאי שנתקן בך דתוקי תנאי מתנייהא תנאי ומלך מנר (שבת ג.). כופת שאור. מטייל"ל צלע"י. שיחודה ממונת. ממונת חמץ ואינו עובר עליו כפסח משום שאור לא יתנא צמיתס (חולין קכט.).

מוסף תוספות

א. דלרבנן כופת שאור בטל בתורת חמץ בשינוי מעשה בלא לקלקל ורק יהודה סבר דבעינן לקלקל. מוס' שאמך.

רבינו הגאון (המשך)

דנתן כוונה, כלל אמרו כטהרות, כל המיוחד לאכל אדם טמא עד שיפסל מלאכל הכלב. ת"ר עריבת העברות שנתן לתוכה קמח בשנים עשר או בשלושה עשר לינים חייב לבער. באחד עשר אין חיובי לבער. וכ"ש מקדש. ב"א שלא נתן לתוכו עורות, אבל נתן לתוכו עורות אפילו שעה אחת אינו חיובי לבער. וכן הלכה. תוספתא. הקילור והאטפולית והרטיה שנתן לתוכן קמח אין צריך לבער. מילוגמא שנתנה אין צריך לבער. וכן לענין הטומאה, אם בצק זה שבעריבה מקפיד עליו וחפץ לקלפו חוצץ ולא עלתה לו טבלה, ואם רוצה בקיומו כדי להיות הטהר סתום הרי הוא כעריבה ואינו חוצץ. ואקשינן וכן לענין הטומאה מכלל שרין זה כדון זה, והא בפסח בשינוי כוית חיוב, ויבטומאה בקפידא תליא ורבינו דומה זה לזה.

אינו חוצץ ואינו עובר במקום שאין עשוי לחוק חוצץ ועובר במה דברים אמורים בפחות מכזית אבל בכזית אפילו במקום העשוי לחוק חוצץ ועובר קשיין אהרדי אמר רב הונא סמו קילתא מקמי חמירתא (ט) רב יוסף אמר תנאי שקלת מעלמא תנאי היא דתנאי הפת שעטיפשה חייב לבער מפני שראוי לשוחקה ולחמץ בה כמה עיסות אחרות רבי שמעון בן אלעזר אמר במה דברים אמורים במקיימת לאכילה אבל (ט) כופת שאור שראוי לאכילה כיון שאין מקיימין אותה לאכילה בטלה כמו לענין טומאה דלמרינן בהעור והרוטב (חולין דף קכט.). דצטלה אע"פ שראוי לאכילה כדלמרינן התם צית שסיככו צורעים טהרו וטומאתו לאו דלורייתא דאי דלורייתא א"כ מנינו אוכלים דמטמאי טומאה חמורה ומשני כששימש מעשה עץ שימש משמע דמייירי צראוי לאכילה ונראה לר"י דכי יכירי דפליגי לענין טומאה צפרק צמה בהמה (שבת דף ע"ג ב:). דרבנן סברי דכל הכלים עולין מטומאתם צמיו מעשה ורבי יהודה סבר דלא צמירין שניו מעשה לתקן אלא לקלקל הכי נמי פליגי גבי (ט) חמץ"א: לגבל

לענין

